

Hoofdstuk 2:

De evangeliën en Handelingen

1. <i>Inleiding op de evangeliën</i>	p.13
2. <i>Mattheüs</i>	p.15
3. <i>Marcus</i>	p.19
4. <i>Lucas</i>	p.21
5. <i>Mattheüs-Marcus-Lucas</i>	p.26
6. <i>Johannes</i>	p.26
7. <i>Handelingen</i>	p.30

---

1. Inleiding op de evangeliën

---

a) Synoptische evangeliën

Zo worden Mattheüs, Marcus en Lucas genoemd. Deze drie evangeliën lijken sterk op elkaar, zeker als je Johannes ernaast legt. Johannes kan je het buitenbeentje noemen. Men zegt wel eens dat de synoptische evangeliën vooral de werken van Jezus hebben en Johannes vooral de woorden. Dit klopt niet helemaal (Mattheüs heeft ook heel wat woorden van Jezus – zie bij Mattheüs), maar het laat wel mooi zien hoe groot het verschil tussen de eerste drie evangeliën en Johannes is.

Het is een nuttige oefening om Jezus' intocht in Jeruzalem (Matt.21:1-9; Marc.11:1-10; Luc.19:29-40) en de vraag naar Jezus' bevoegdheid (Matt.21:23-27; Marc.11:27-33; Luc.20:1-8) eens te lezen in de verschillende evangeliën. Het zijn telkens dezelfde verhalen in de verschillende evangeliën. Het verhaal over Jezus' bevoegdheid is heel gelijkend in de verschillende evangeliën. Daartegenover wordt Jezus' intocht door de evangelisten veel minder gelijkend verteld.

b) Wie was er eerst?

Heel lang is men ervanuit gegaan dat Mattheüs het eerst geschreven evangelie is en dus ook het evangelie waaruit Marcus en Lucas hun informatie gehaald hebben. Over het algemeen is men daar van terug gekomen. De reden probeer ik uit te leggen met behulp van een tabel.

	Aantal verzen	Unieke verzen	Verzen uit Marcus
Marcus	662	70 (1/10)	-
Mattheüs	1069	330 (1/3)	ongeveer 600 ¹
Lucas	1150	520 (1/2)	geen info

Stel je voor... Mattheüs schreef zijn evangelie eerst. Marcus kende dit en schreef daarna ook een evangelie. In zijn evangelie gebruikt hij zo'n 600 van zijn 662 verzen van Mattheüs. Het lijkt niet logisch. Als je een boek schrijft en je gebruikt 9/10 van iemand anders, kan je beter iets anders doen.

Er is dus reden tot twijfel over Mattheüs als eerst geschreven evangelie. En met die twijfel zijn de theorieën als paddenstoelen uit de grond gerezen. Ik gooi er een paar op een hoopje: de theorie van een oerevangelie, de theorie van de mondelinge overlevering, de fragmententheorie, de Marcus-prioriteit, de tweebronentheorie, de vierbronentheorie en zelfs de veelbronentheorie (lees: meer dan vier). Er is meer dan genoeg over geschreven, zodat u zelf verder onderzoek kunt doen – indien geïnteresseerd.

Voor alle duidelijkheid: Dit is, volgens mij, geen belangrijk geloofspunt! Laat er gerust verschil van mening over bestaan. Veel belangrijker is de inhoud van de evangeliën.

c) Joodse groeperingen: Farizeeën, Sadduceeën, Zeloten

Een kort woordje uitleg bij Farizeeën, Sadduceeën en Zeloten. Deze groeperingen komen namelijk geregeld voor in de evangeliën. Zelfs in de rest van het Nieuwe Testament vinden we hen terug. Het is belangrijk te beseffen dat het hier gaat om gelovige Joden. Joden die vonden dat ze God kenden en wisten wat ze moesten doen om Hem te volgen. Het is ook

---

¹ STOTT, J. , *Brengers van de Blijde Boodschap*, Uitgeverij Barnabas, Leiden. 1997, p.29

belangrijk te beseffen dat vooral de Sadduceeën en Zeloten ook politiek bezig waren – hun houding t.o.v. de Romeinen verschilde behoorlijk.

Deze drie groeperingen zijn niet de enige. Zo waren er ook de Essenen, de groepering die afgezonderd leefde en de Dode Zee-rollen geschreven heeft. Deze groep komt niet duidelijk naar voor in het Nieuwe Testament en laat ik daarom achterwege.

Farizeeën

De Farizeeën waren in Jezus' tijd de meest invloedrijke gelovige beweging bij het Joodse volk. Deze partij is waarschijnlijk in de tweede eeuw voor Christus ontstaan. Ze kregen heel grote macht in het Sanhedrin² toen Herodes de Grote hen daar de meerderheid gaf.

Jezus en de Farizeeën stonden vaak tegenover elkaar. De Farizeeën zeiden dat Jezus door Beëlzebul (de overste van de boze geesten) boze geesten uitdreef (Matt.9:34; 12:24), dat Hij zich niet hield aan de sabbat (Marc.2:24) en dat Hij at bij hoeren en tollenaars (Matt.9:11; Luc.15:2). Jezus had het over de huichelarij van de Farizeeën (Matt.23:13-29). Hij zei dat ze zich alleen uiterlijk aan de wet hielden, maar dat ze God niet met hun hart dienden (bv. Matt.5-7).

Toch zien we ook dat Jezus regelmatig gegeten heeft met Farizeeën (Luc.7:36; 11:37; 14:1) en zelfs door hen werd gewaarschuwd voor een complot van Herodes (Luc.13:31-33). Een aantal Farizeeën werden zelfs een volgeling van Hem (bv. Nikodemus, later natuurlijk ook Paulus en anderen).

Een paar kenmerken van Farizeeën³:

- een eenvoudige levensstijl, zonder luxe
- rituele reinheid (Matt.23:25)
- gebed en vasten (Matt.23:14,23)
- tienden (Matt.23:25; Luc.18:12)
- zendingsijver (Matt.23:15)
- nadruk op mondelinge overlevering, naast gewaardeerde nauwgezette interpretatie van de wetten (Matt.15; Marc.7)
- geloof in engelen en geesten (Hand.23:6-10)
- een bijzonder grote invloed op het gewone volk

In het Nieuwe Testament worden Farizeeën en schriftgeleerden (of wetgeleerden) vaak in één adem genoemd. Schriftgeleerden en Farizeeën werden namelijk als opvolgers van Mozes erkend. Er waren ook heel veel schriftgeleerden, die tot de partij van de Farizeeën behoorden.

Sadduceeën

Zoals al gezegd waren de Sadduceeën een groepering van gelovige Joden, maar een heel selecte groep. Deze groepering bestond vooral uit de elite van het Joodse volk, stond in de gunst bij de Romeinen, kreeg hoge religieuze posten en politieke functies. Daardoor stond ze vaak tegenover de Farizeeën. Net als de Farizeeën is deze partij ontstaan in de tweede eeuw v.Chr.

Een paar kenmerken van Sadduceeën⁴:

² In het Nieuwe Testament wordt dat 'de Raad' genoemd. Je zou het kunnen vergelijken met het hoogste gerechtshof. Het was een plaats waar zowel over politieke als over religieuze zaken beslist werd. Deze Raad bestond uit 71 mensen, die gekozen werden uit drie groepen: overpriesters, oudsten (uit voorname families) en schriftgeleerden.

³ VLEUGELS, G. *In die tijd, de wereld van Jezus en zijn discipelen*. Bijbelinstituut België, Heverlee. 1999, p.42

⁴ VLEUGELS, G. *In die tijd, de wereld van Jezus en zijn discipelen*. Bijbelinstituut België, Heverlee. 1999, p.42

- aanvaarden enkel het gezag van de Schrift (*n.v.d.r. de vijf boeken van Mozes*), niet van de overlevering
- nadruk op vrije wil bij morele beslissingen
- ontkenning van voortbestaan van de ziel, van engelen en geesten (*n.v.d.r. Hand.23:8*)
- weinig gemeenschapszin, ruw in de omgang, zelfs onder elkaar

Zeloten

De naam betekent zoveel als ‘ijveraar’. In Mattheüs en Marcus staat er niet het Griekse ‘zelotes’, maar het Aramese ‘kananites’ (dat betekent ook ‘ijveraar’). Deze partij wilde met geweld de Romeinen uit Israël verdrijven. Eén van Jezus’ discipelen was Simon de Zeloot (Matt.10:4; Marc.3:18; Luc.6:15; Hand.1:13). In Hand. 5:37 wordt één van de leiders van de zeloten aangehaald, namelijk Judas de Galileeër.

---

2. Mattheüs

---

a) Opbouw

Het is zeer moeilijk om een goede opbouw van Mattheüs weer te geven. Hieronder volgen twee pogingen om het geheel van Mattheüs duidelijk te maken. Hopelijk helpt het om een beter inzicht in het boek te krijgen.

Opbouw rond: En het geschiedde...

1:1-2:23 Jezus’ afkomst en geboorte

3:1-17 Johannes de Doper en Jezus’ doop

4:1-25 Verzoeking en eerste optreden van Jezus

5:1-7:29 De Bergrede

7:28 En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had...

8:1-9:38 Genezingen

10:1-11:1 De uitzending van de discipelen

11:1 En het geschiedde, toen Jezus zijn bevelen ten einde had gebracht...

11:2-12:50 Jezus’ prediking en daden afgekeurd door Farizeeën en anderen

13:1-53 De gelijkenissen van het Koninkrijk

13:53 En het geschiedde, toen Jezus deze gelijkenissen ten einde gebracht had...

13:54-16:12 Toenemende tegenstand

16:13-17:27 Aankondiging van lijden en heerlijkheid

18:1-35 De rede over het discipelschap

19:1 En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had...

19:2-20:34 Op weg naar Jeruzalem

21:1-22:46 Confrontatie schriftgeleerden/Farizeeën en Jezus

23:1-39 De rede tegen de schriftgeleerden en Farizeeën

24:1-26:1 De rede over de laatste dingen

26:1 En het geschiedde, toen Jezus al deze woorden geëindigd had...

26:2-28:20 Jezus’ gevangenneming, proces, sterven, opstanding en hemelvaart

Opbouw rond plaatsen

1:1-4:16 Geboorte en voorbereiding van Jezus

4:17-16:20 Openbaar optreden in en rond Galilea

16:21-18:35 Privaat optreden in Galilea – voorbereiding van de discipelen

19:1-25:46 Openbaar optreden in Judea

26:1-28:20 Dood en opstanding van Jezus

b) Mattheüs

Mattheüs was een tollenaar (een Israëliet die belastingen ophaalde voor de Romeinen). In Mattheüs 9:9-13 lezen we over de roeping van Mattheüs. In Marcus 2:13-17 en Lucas 5:27-32 lezen we ook over zijn roeping; alleen wordt Mattheüs daar Levi genoemd. Hij wordt één van Jezus' twaalf discipelen.

Voor de rest weten we, vanuit de Bijbel, niets over de achtergrond van Mattheüs. De kerkvaders (de leiders van de kerk uit de eerste eeuwen) zijn het erover eens dat de discipel Mattheüs de schrijver is van het evangelie.

Het evangelie is waarschijnlijk nog vóór 70n.Chr. geschreven, dus maximaal 40 jaar na Jezus' dood. We mogen er vanuit gaan dat op dat moment nog veel ooggetuigen, waaronder Mattheüs zelf, leefden. Het is duidelijk dat het in de eerste plaats voor Joden geschreven is, omdat Mattheüs zo vaak verwijst naar het Oude Testament.

c) Boodschap

Een heel belangrijke boodschap van Mattheüs is dat het Oude Testament – en de profetieën die het bevat – vervuld wordt door Jezus. Jezus is de aangekondigde Messias. In punt d zal ik daar meer over zeggen.

Een andere boodschap van Mattheüs is het 'Koninkrijk der hemelen'. Jezus heeft het vaak over het Koninkrijk en dat vinden we regelmatig in Mattheüs terug.

Deze boodschap is in alle evangeliën een belangrijke boodschap. Het woord 'Koninkrijk' (in uitdrukkingen als 'Koninkrijk der hemelen' of 'Koninkrijk Gods' of 'Zijn Koninkrijk') komt 55 keer voor in Mattheüs, 20 keer in Marcus, 46 keer in Lucas en 5 keer in Johannes⁵. Opvallend is dat Mattheüs vooral 'Koninkrijk der hemelen' gebruikt en dat de andere evangelisten het hebben over het 'Koninkrijk Gods'.

Er is iets vreemd met dat Koninkrijk der hemelen. In het 'Onze Vader' zegt Jezus dat de discipelen moeten bidden dat Gods Koninkrijk kome (Matt.6:10) of m.a.w. het is er nog niet. Een aantal hoofdstukken later zegt Jezus dat als Hij door Gods Geest boze uitdrijft, dat het Koninkrijk Gods dan gekomen is of m.a.w. het is er al wel. Vreemd... is het er wel of niet? We zouden kunnen zeggen dat het er al is, maar nog niet volledig. Als Jezus terugkomt, zal het Koninkrijk volledig zijn. Dan zal God openlijk heerschappij voeren over de hele wereld. Het Koninkrijk is nu in opbouw. Wij hebben door Jezus Christus toegang tot God, tot het Koninkrijk. Wij mogen nu werken aan dat Koninkrijk, namelijk door anderen te vertellen over God, door God eer te geven, ...

Een derde boodschap is Jezus als Koning.

⁵ TENNEY, M.C., *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible, vol.3 (H-L)*. Zondervan Publishing House. 1975, p.804. De studiebijbel cd-rom van het Centrum voor Bijbelonderzoek geeft 52 keer voor Mattheüs, 17 voor Marcus, 40 voor Lucas en 3 voor Johannes.

* Afkomst: In het geslachtsregister (1:1-17) wordt Jezus' koninklijke afkomst getoond. Het mooie is dat Jezus op twee manieren van koninklijke afkomst is. Als mens, van Jozef en Maria afkomstig, maar ook als God, van God afkomstig. Jezus verwijst ook naar het koningschap van God (6:10,33; 12:28; 21:31,43; 26:29).

* De wijzen: In 2:2 vragen de wijzen naar de Koning der Joden. Dit blijkt niet Herodes of één van zijn nakomelingen te zijn, maar Jezus.

* Jezus zelf: In 13:41; 16:28; 19:28 en 25:31,34 spreekt Jezus over zichzelf en Zijn koninkrijk.

* Zacharia: In 21:5 haalt Mattheüs een profetie uit het Oude Testament (Zach.9:9) aan om Jezus aan te duiden als de Koning die eeuwen tevoren aangekondigd was.

d) Vervulling van het Oude Testament

Mattheüs duidt zeer regelmatig aan dat Jezus de vervulling is van degene die in het Oude Testament werd aangekondigd, de Messias. Zo vinden we 10 maal een inleidende formule: 'Toen werd vervuld het woord...'

'Toen werd vervuld hetgeen gesproken werd door...'

'Opdat zou worden vervuld het woord...'

'Opdat zou worden vervuld hetgeen gesproken werd door...'

Daarna volgt telkens een citaat uit het Oude Testament. We vinden deze formules in 1:22-23, 2:15, 2:17-18, 2:23, 4:14-16, 8:17, 12:17-21, 21:4-5, 27:9-10⁶. Mattheüs citeert het Oude Testament nog 43 keer⁷ zonder formule.

Jezus is ook op een andere manier de vervulling van het Oude Testament. Dat laat Mattheüs zien door hem te vergelijken met Mozes (hoofdstuk 2 – Egypte). In hoofdstuk 12 zegt Jezus dat Hij meer is dan de sabbat (v.1-8), meer dan de tempel (v.6), meer dan Jona (v.39-41) en meer dan Salomo (v.42). Mattheüs toont m.a.w. dat Jezus belangrijker is dan wetten en mensen uit het Oude Testament.

e) De vijf reden of toespraken

Mattheüs heeft 5 gedeelten in zijn evangelie die een soort toespraak van Jezus zijn. Elke toespraak eindigt met 'En het geschiedde, toen Jezus...'. De laatste rede bestaat uit twee delen.

5:1-7:29	De Bergrede <i>7:28-29 En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had...</i>
10:1-11:1	De uitzending van de discipelen <i>11:1 En het geschiedde, toen Jezus zijn bevelen ten einde had gebracht...</i>
13:1-53	De gelijkenissen van het Koninkrijk <i>13:53 En het geschiedde, toen Jezus deze gelijkenissen ten einde gebracht had...</i>
18:1-19:1	De rede over het discipelschap <i>19:1 En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had...</i>
23:1-39 24:1-26:1	De rede tegen de schriftgeleerden en Farizeeën De rede over de laatste dingen <i>26:1 En het geschiedde, toen Jezus al deze woorden geëindigd had...</i>

⁶ FRANCE, R.T., *Tyndale New Testament Commentaries, Matthew*. Inter Varsity Press. 1985, p.39

⁷ STICHTING INTERNATIONAL BIBLE SOCIETY, *Het leven, praktische lessen uit HET BOEK*. Stichting International Bible Society, Holland. 1996, p.10

f) Het geslachtsregister (1:1-17)

Het geslachtsregister van Mattheüs gaat verder dan het Oude Testament. Het geeft ook informatie over de periode tussen Ezra/Nehemia (ongeveer 400v.Chr.) en de geboorte van Jezus.

Mattheüs heeft zijn geslachtsregister onderverdeeld in 3 delen van 14 geslachten – dat zegt hij zelf in 1:17. Opvallend hierbij is dat Jechonja twee keer herhaald moet worden om aan 14 geslachten te komen. Er zijn ook een aantal namen weggelaten. We kunnen concluderen dat Mattheüs ons geen compleet geslachtsregister⁸ wil geven, maar wel iets wil zeggen. Van Abraham naar David is een geestelijk stijgende lijn. Met Salomo is het goed begonnen, maar al met hem wordt een dalende lijn ingezet. De Babylonische ballingschap is daar een triest einde van. De laatste lijn is weer een stijgende lijn die eindigt met de geboorte Jezus Christus, de Zoon van God.

<i>Deel 1</i>	<i>Deel 2</i>	<i>Deel 3</i>
Abraham	Salomo	Jechonja
Isaak	Rechabeam	Sealtiël
Jakob	Abia	Zerubbabel
Juda	Asa	Abihud
Peres	Josafat	Eljakim
Chesron	Joram	Azor
Aram	Uzzia	Sadok
Amminadab	Jotam	Achim
Nachson	Achaz	Eliud
Salmon	Hizkia	Eleazar
Boaz	Manasse	Mattan
Obed	Amon	Jakob
Isaï	Josia	Jozef
David	Jechonja (Babylonische ballingschap)	Jezus Christus

g) Het zendingsbevel (Matt.28:18-20)

Jezus heeft drie jaar lang zijn discipelen geprobeerd duidelijk te maken dat het evangelie niet alleen voor de Joden, maar voor iedereen is. Iedereen moet het weten, iedereen moet Gods Woord horen. Dat zegt Hij vlak voor Hij naar de hemel gaat nog eens... op een prachtige manier. *En Jezus trad naderbij en sprak tot hen, zeggende:*

Mij is gegeven alle macht in de hemel en op [de] aarde.

Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes en leert hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb.

En zie, Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld.⁹

Tussen de twee vetgedrukte gedeelten staat het eigenlijke zendingsbevel. De moeilijke, zware opdracht. We mogen niet vergeten te kijken naar hetgeen Jezus ervoor en erna zegt. Jezus heeft alle macht in de hemel en op de aarde.

Stelt u zich voor dat u een heel moeilijke opdracht krijgt, zo 'n opdracht waar u als een berg tegenop kijkt. Kent u dat? Vlak voor dat u die opdracht krijgt, heeft u gehoord van iemand die heel veel macht heeft. Het is dan ook niet zo vreemd dat u denkt: 'Het zou best fijn zijn als die machtige mens mij zou willen helpen. Moest die mij met zijn geld, middelen en macht helpen, dan zou het wel lukken.'

⁸ Hier bedoel ik niet meer dat er fouten in zitten. Het is gewoon niet volledig.

⁹ Overgenomen uit de NBG'51-vertaling

Hoe onbeschrijflijk mooi is het dat Jezus na die opdracht zegt: 'Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld.' Dus zowel in 30 n.Chr. als in 2009 n.Chr. is Jezus de Machtige die ons bij de moeilijke opdracht kan helpen... en ook zal helpen.

---

3. Marcus

---

a) Opbouw

Opbouw rond 'dienstknecht'¹⁰

1:1-2:12	Voorstellen van de dienstknecht
2:13-8:26	Tegenstand van de dienstknecht
8:27-10:45	Onderwijs van de dienstknecht
11:1-15:47	Verwerping van de dienstknecht
16:1-20	Opstanding van de dienstknecht

Opbouw rond 'dienaar' en plaatsen

1:1-13	Geboorte en voorbereiding van Jezus, de dienaar
1:14-13:37	Boodschap en werk van Jezus, de dienaar <i>Jezus' werk in Galilea (1:14-7:23)</i> <i>Jezus' werk buiten Galilea (7:24-10:52)</i> <i>Jezus' werk in Jeruzalem (11:1-13:37)</i>
14:1-16:20	Dood en opstanding van Jezus, de dienaar

b) Marcus

Marcus is de Johannes Marcus die Paulus en Barnabas (Marcus was Barnabas' neef – Kol.4:10) meenamen op hun eerste zendingsreis (Hand.13:5). Paulus wou hem niet meenemen op de tweede zendingsreis, waardoor Barnabas met Marcus vertrok naar Cyprus (Hand.15:36-41). Toen Paulus later in Rome gevangen zat, schreef hij aan de Kolossenzen en Filippenzen dat Marcus bij hem was (Kol.4:10; Fil.2:4). Er is dus verzoening geweest tussen Paulus en Marcus.

Men gaat er vanuit dat Marcus tot geloof is gekomen door Petrus. Petrus verwijst in 1Pet.5:13 naar 'mijn zoon Marcus'. Petrus is een belangrijke bron geweest zijn voor het schrijven van het evangelie.

In Marcus 14:51-52 wordt verteld over een jonge man, die ook aanwezig is in de hof van Gethsemane. Dit wordt in geen ander evangelie vermeld. Er wordt vaak vanuit gegaan dat het hier gaat over Marcus zelf. In dat geval is Marcus zelfs een ooggetuige van een gedeelte van Jezus' leven.

Zoals Mattheüs werd aanvaard door de kerkvaders, werd ook Marcus algemeen aanvaard. Marcus werd vóór 70 n.Chr. geschreven. Men neemt dit aan, omwille van de profetie in 13:2. Daar wordt de verwoesting van de tempel aangekondigd (de tempel is verwoest in 70 n.Chr.). De exacte datering is moeilijk te zeggen. Clemens van Alexandrië (één van de kerkvaders) zegt dat Marcus geschreven is tijdens Paulus' verblijf in Rome (vóór 65 n.Chr.). We mogen er vanuit gaan dat het tussen 55 en 65 n.Chr. geschreven is.

---

¹⁰ Uit *Studiebijbel cd-rom, Inleiding evangelie naar Marcus*. Centrum voor Bijbelonderzoek. Editie 2007

Marcus schreef niet, zoals Mattheüs, voor een Joods publiek, maar voor een Romeins publiek. Marcus geeft geen geslachtsregister van Jezus, geen vervulling van profetieën uit het Oude Testament en geen verwijzingen naar de wet. Dat is alleen maar logisch als het niet geschreven is voor een Joods publiek.

c) Boodschap

Marcus stelt Jezus heel speciaal voor als dienaar of dienstknecht. Een heel mooie aanvulling op Mattheüs, waar hij als Koning voorgesteld wordt. Hij is een dienende Koning. Hij zorgt voor de mensen, zowel het lichamelijke (bv. genezingen, de wonderbare spijziging, ...) als het geestelijke (bv. Jezus' woorden in synagogen, gelijkenissen, ...). Een heel belangrijk vers daarbij, is Marc.10:45.

Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen om Zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen.

Dit dienstknecht zijn, heeft zijn hoogtepunt op het einde. Zoals in 10:45 staat, Jezus gaf Zijn leven als losprijs voor velen. Door Zijn sterven en opstanding heeft Hij niet alleen de mensen in Zijn tijd gediend, maar is (tot nu toe!) een dienstknecht van ieder die wil, geworden. Het is belangrijk te beseffen dat Marcus Jezus niet zomaar als een gewone dienstknecht voorstelt (lees: als een goed mens). Jezus is meer! Marcus zegt ook dat Jezus de Zoon van God is (1:11; 3:11; 5:7; 9:7; 13:32; 14:61; 15:39).

Een andere boodschap zijn Jezus' wonderen. Mattheüs verwerkte vijf toespraken van Jezus in zijn evangelie. Johannes heeft meer woorden van Jezus dan elk ander evangelie. Marcus heeft meer wonderen dan woorden van Jezus. Bij hem staan de woorden eerder in functie van de daden. We krijgen zo een mooie afwisseling van woorden in Mattheüs en daden in Marcus.

d) Terstond

Het opvallendste woord in Marcus is 'terstond', 'onmiddellijk' of 'meteen' (Grieks: 'euthus'). Het komt ongeveer 41 maal voor in 16 hoofdstukken –in totaal komt het 51 keer voor in het Nieuwe Testament. 'Terstond' is het woord dat in de Statenvertaling en de NBG gebruikt wordt. In de Nieuwe Bijbelvertaling (uitgave 2004) wordt het woord niet altijd vertaald – soms gebruikt men 'meteen', maar andere keren laat men het vallen. In de Herziene Statenvertaling¹¹ wordt het woord bijna altijd vertaald met 'meteen'.

Als je Marcus doorleest, merk je dat er vaart zit in het evangelie. Alles schijnt snel te gaan. Dit komt niet alleen door 'terstond', maar ook door de opeenvolging van aparte verhalen, verbonden door het woordje 'en' (Grieks: 'kai'). Het Boek, de Groot Nieuws Bijbel en de Nieuwe Bijbelvertaling laten 'en' vaak weg, maar in het Grieks staat het er dus wel.

e) Twee bizarre genezingen (7:31-37 en 8:22-26)

In het eerste verhaal (7:31-37) wordt een doofstomme genezen, in het tweede (8:22-26) een blinde. In beide verhalen gebruikt Jezus speeksel bij de genezing – in de Oudheid werd speeksel gezien als een geneesmiddel. Nergens anders in het Nieuwe Testament wordt iemand zo genezen. Mattheüs en Lucas hebben deze twee verhalen niet opgenomen in hun evangeliën.

Dat is niet het enige vreemde. In het eerste verhaal staat er dat Jezus zucht. Dit is de enige keer dat het woord in de evangeliën voorkomt. Jezus is geëmotioneerd bij het zien van deze

---

¹¹ Deeluitgave 2006.

mens. Het tweede verhaal is nog vreemder, omdat Jezus daar de blinde in twee keer geneest. Tussen de twee genezingen vraagt Jezus: ‘Ziet gij iets?’. Als de man dan blijkt nog niet helemaal goed te zien, wordt hij pas helemaal genezen. Ook dat is uniek in het Nieuwe Testament. Twee hoofdstukken verder (10:46-52) wordt de genezing van een ander blinde, Bartimeüs, beschreven. Hij wordt in één keer genezen.

We krijgen na deze verhalen geen verklaring waarom deze genezingen zo verlopen. Waarom gebruikt Jezus alleen in deze verhalen speeksel? Wou Jezus zijn discipelen iets duidelijk maken door de blinde in twee keer te genezen? Was het misschien een gebrek aan geloof bij de blinde? Is het een aanduiding dat goddelijke genezing in fasen kan gebeuren? Er is niet echt een antwoord op.

f) Zwijgen

In 1:40-45, 5:21-43 en 7:31-37 geneest Jezus mensen, maar verbiedt Hij hen te vertellen wat er gebeurd is (1:44, 5:43, 7:36). De eerste twee verhalen spelen zich af in Galilea, de laatste in Dekapolis. De reden waarom het deze mensen verboden wordt hun genezing verder te vertellen, ligt waarschijnlijk in het feit dat Jezus niet wou dat de mensen Hem gingen zien als een soort wonderdoener. Hij wilde dat ze buiten Zijn wonderen, ook Zijn onderwijs zouden aanvaarden.

In 5:1-20 geneest Jezus ook iemand, maar daar zegt Jezus dat de genezen man naar zijn familie moet gaan en moet vertellen wat er gebeurd is (5:19). De reden moeten we waarschijnlijk zoeken in 5:17. Daar staat namelijk dat de mensen van het land der Gerasenen (waar het verhaal zich afspeelt) Jezus vroegen om weg te gaan. Jezus was er niet meer welkom. Nu moest iemand anders de blijde boodschap verder vertellen – daarom zegt Jezus tegen de genezen man dat hij moet vertellen over zijn genezing.

---

4. Lucas

---

a) Opbouw

1:1-9:50 In Galilea

9:51-19:44 In Samaria en Judea (reis naar Jeruzalem)

19:45-24:53 In Jeruzalem

Lucas benadrukt in zijn evangelie dat Jezus' uiteindelijke doel in Jeruzalem ligt. In 9:51, 9:57, 10:1, 10:38, 13:22, 13:33, 14:25, 17:11, 18:31, 19:11, 19:28 wordt er gesproken over een reis, naar Jeruzalem gaan, onderweg zijn. Daarom dat het stuk tussen 9:51 en 19:44 de reis naar Jeruzalem genoemd wordt – in 19:45 komt Jezus in de tempel. Het hoeft geen verdere uitleg dat 9:51 een keerpunt is in Lucas.

b) Lucas

Hij was arts (Kol.4:14) en een metgezel van Paulus (Filemon 24). Hij is een tijd met Paulus op reis geweest. Tijdens de tweede zendingsreis van Paulus is hij met Paulus van Troas naar Filippi gereisd (Hand.16:10-17:1). Tijdens de derde zendingsreis is hij van Filippi naar Jeruzalem gereisd (Hand.20:6-21:18). En hij heeft heel de reis naar Rome meegemaakt (27:1-28:16). Dit kan afgeleid worden, omdat de verhalen in Handelingen in die gedeelten in de

‘wij’-vorm staan. In Rome is Lucas een trouwe metgezel van Paulus geweest. Dat kunnen we lezen in Kol.4:14 en 2Tim.4:11.

Naast Mattheüs en Marcus, werd ook Lucas werd door de kerkvaders algemeen aanvaard als de schrijver. Er is geen twijfel over het boek.

Het is vrij zeker dat Lucas een gelovige heiden was. Het eerste argument vinden we in Kol.4:10-14. Daar brengt Paulus groeten over van Aristarchus, Marcus en Jezus (Justus). Hij zegt erbij dat zij de enigen uit de besnedenen zijn, die zijn medewerkers zijn. Daarna brengt hij ook groeten over van Epafras, Lucas en Demas. Een tweede argument is dat Lucas het Oude Testament aanhaalt, maar uit de Griekse vertaling (de Septuaginta) i.p.v. uit het Hebreeuws. Het is onwaarschijnlijk dat een opgeleid man als Lucas (hij was, zoals gezegd, arts) geen Hebreeuws zou kennen, moest hij Jood zijn. We mogen er vanuit gaan dat Lucas een onbesnedenene en dus heiden was.

Lucas schrijft, volgens geleerden, in heel goed Grieks. Men zegt dat hij een literaire kunstenaar was. In zijn evangelie en in Handelingen gebruikt hij 800 woorden die nergens anders in het Nieuwe Testament gebruikt worden.

Er zijn drie standpunten over de schrijfdatum: geschreven rond 63n.Chr., rond 75-85n.Chr. en in het begin van de 2^e eeuw. Het meest waarschijnlijke is rond 63n.Chr. Lucas werd vóór Handelingen geschreven (Hand.1:1). Handelingen eindigt rond 63n.Chr. als Paulus gevangen is in Rome. Lucas beschrijft niet meer hoe Paulus gestorven is...

Lucas is geschreven voor een zekere Theofilus – Lc.1:1-4, Hand.1:1-3. Sommigen zeggen dat het hier niet over een persoon gaat, maar dat het over alle christenen gaat (Theofilus betekent letterlijk ‘door God geliefd’). Als je het begin van Lucas leest, lijkt het hier wel degelijk gericht aan één persoon. We weten voor de rest niets zeker over deze Theofilus. Aangezien hij aangesproken wordt met ‘hoogedele’, gaan sommigen er vanuit dat hij een Romeinse edele was.

c) Boodschap

In het begin van Lucas vinden we de reden voor het schrijven van dit evangelie. Theofilus moet weten wat er gebeurd is. Lucas probeert in ‘geregelde orde’ weer te geven hoe alles gegaan is. Het is voor Lucas dan ook heel belangrijk om de zaken exact weer te geven. Een zekere William Ramsey heeft in 1915 een boek uitgegeven, ‘The bearing of recent discovery on the truthworthiness of the New Testament’ (De invloed van recente ontdekkingen op de betrouwbaarheid van het Nieuwe Testament). Hij onderzocht het gebied en de steden die Paulus op de eerste en tweede zendingsreis bezocht. Daaruit bleek dat wat geografie en burgerlijk bestuur betreft en eigenlijk alles wat onderzocht kon worden, Lucas heel nauwkeurig is geweest. Ramsey’s conclusie: ‘De woorden van Lucas zijn minstens zo betrouwbaar als die van ieder ander historicus en zij doorstaan het meest nauwgezette onderzoek.’¹² In 1848 had James Smith, een scheepvaartdeskundige en historicus in *The voyage and shipwreck on St Paul* (De reis en schipbreuk van Paulus) al gezegd dat Lucas’ beschrijvingen van wind, geografie en scheepsbouw helemaal correct zijn.¹³

Een ander belangrijk thema is Jezus’ aandacht voor vrouwen, armen, zondaars, zieken en onreinen. John Stott heeft er in ‘Bengers van de Blijde Boodschap’ een uitgebreid stuk over

¹² Uit: STOTT, J. , *Bengers van de Blijde Boodschap*, Uitgeverij Barnabas, Leiden. 1997, p.48

¹³ Uit: STOTT, J. , *Bengers van de Blijde Boodschap*, Uitgeverij Barnabas, Leiden. 1997, p.48

geschreven. Vooral wat betreft vrouwen valt op dat Lucas er meer dan andere evangelisten over schrijft. Een overzicht:

	<i>Mattheüs</i>	<i>Marcus</i>	<i>Lucas</i>	<i>Johannes</i>
profetes Anna			2:36-38	
Petrus' schoonmoeder	8:14-15	1:30-31	4:38-39	
gesprek Samaritaanse vrouw				4:1-42
weduwe in Naïn			7:11-17	
Jezus door zondares gezalfd			7:36-50	
vrouwen die Jezus dienden			8:2-3	
dochtertje Jaïrus	9:18-19,23-25	5:22-24, 35-43	8:40-42,49-56	
vrouw met bloedvloeïngen	9:20-22	5:25-34	8:43-48	
Maria en Martha			10:38-42	
genezing gebonden vrouw			13:10-17	
penningske van de weduwe		12:41-44	21:1-4	
zalving te Bethanië	26:6-13	14:3-9		12:1-8
dochters van Jeruzalem weenden			23:27-31	

Ook in Handelingen vernoemt Lucas veel vrouwen. Een overzicht daarvan is ook in het boek van Stott te vinden.

d) Eenheid met Handelingen

De eenheid met Handelingen wordt benadrukt doordat Lucas het in Handelingen 1:1 heeft over zijn 'eerste boek', waarin het gaat over Jezus. Daarna beschrijft Lucas Jezus' hemelvaart (Hand.1:7-11), hetzelfde verhaal waarmee hij zijn evangelie geëindigd is (Lucas 24:50-53).

De structuur van Lucas en Handelingen wordt door o.a. Blomberg als volgt gezien:

<i>Jezus' geboorte in context van wereldgeschiedenis en Romeinse overheersing</i>	} Lucas Handelingen
<i>Jezus in Galilea</i>	
<i>Jezus in Samaria en Judea</i>	
<i>Jezus in Jeruzalem</i>	
<i>opstanding en hemelvaart (hart van Lucas en Handelingen)</i>	
<i>kerk in Jeruzalem</i>	
<i>kerk in Judea en Samaria</i>	
<i>kerk in de niet-joodse wereld</i>	
<i>verkondiging Evangelie tot in Rome</i>	

Hiermee wil hij aantonen dat Lucas en Handelingen eigenlijk als één boek geschreven zijn.

e) Parallel Lucas (1:5-25, 57-80) en 1Samuël (1:1-2:10)

Er zijn een aantal interessante parallellen te trekken tussen Lucas en 1Samuël.

<i>Lucas</i>	<i>1Samuël</i>
Zacharias en Elisabeth waren rechtvaardig (1:6)	Elkana en Hanna geloofden in God (1:3-11)
Elisabeth was onvruchtbaar (1:7)	Hanna was onvruchtbaar (1:5)
Zacharias werkt in de tempel (1:8-9)	Elkana en Hanna gaan naar de tempel (1:9)
Engel Gabriël belooft een kind (1:11-20)	Eli zegt dat Hanna's gebed verhoord is (1:17)
Na de geboorte: lied van Zacharias (1:68-79)	Na de geboorte: lied van Hanna (2:1-10)

Later in het verhaal zijn er nog parallellen.

- Zowel Samuël als Johannes zijn wegbereiders voor de verlossing.
- Samuël zalft David, waarop de Geest des Heren op David komt (1Sam.16:1-14). Johannes doopt Jezus, waarop de Geest als een duif op Jezus komt (Lc.3:21-22).
- Samuël is minder belangrijk dan David, net zoals Johannes minder belangrijk is dan Jezus.

f) Geslachtsregister (3:23-38)

De geslachtsregisters bij Mattheüs en Lucas zijn vrijwel gelijk van Abraham tot David. Daarna volgen beide een andere weg: Mattheüs spreekt over een zekere Jakob als vader van Jozef (Matt.1:16), terwijl Lucas Jozef de zoon noemt van een zekere Eli (Luc.3:24); Jakobs afkomst wordt teruggevoerd tot Salomo (Matt.1:6); Eli's afkomst tot Natan, een andere zoon van David (Luc.3:32).

<i>Mattheüs</i>	<i>Lucas</i>
	Adam (3:38)
	...
Abraham (1:2)	Abraham (3:34)
...	...
David (1:6)	David (3:31)
Salomo (1:6)	Natan (3:31)
...	...
Jakob (1:16)	Eli (3:23)
Jozef (1:16)	Jozef (3:23)
Jezus (1:16)	Jezus (3:23)

Men heeft op verschillende manieren geprobeerd deze ongelijkheid te verklaren, maar een definitieve oplossing is nog niet gevonden. Het is wel opmerkelijk, dat niemand van de tegenstanders van het christendom in de eerste eeuwen in deze beide geslachtsregisters iets onjuist of met elkaar in tegenspraak vond. Als hier werkelijk iets fout is, is het ondenkbaar, dat de tegenstanders zouden hebben nagelaten hierop te wijzen. Het feit dat Jezus werkelijk een nakomeling van David was, vinden we al heel vroeg in de geschiedenis van het christendom, o.a. in Rom.1:3.¹⁴

In de samenstelling van de beide lijsten vindt men een getallensymboliek. Het duidelijkst is dit bij Mattheüs. Hij noemt 3 x 14 generaties tussen Abraham en Jezus. Bij Lucas worden 77 generaties (= 11 x 7) opgesomd van Adam tot Jezus. In de joodse literatuur komen we op verschillende plaatsen het verschijnsel tegen, dat ófwel de wereldgeschiedenis (vanaf Adam), ófwel de geschiedenis van Israël (vanaf Abraham) wordt ingedeeld in weken. Daarbij staat één week voor 7 opeenvolgende generaties. Mattheüs laat zo dus uitkomen, dat het Jezus is die de '7de week' inluidt (na 3 x 2 weken). Dat wil zeggen: in Zijn komst bereikt het OT zijn hoogtepunt en vervulling. Met Hem is 'het Koninkrijk der hemelen nabij gekomen' (Matt. 4:17). De geslachtslijst van Lucas geeft een verdeling van de wereldgeschiedenis in 11 weken (= 11 x 7 generaties) weer, die gevolgd wordt door de Messiaanse tijd: de 12de week der wereldgeschiedenis. Het gaat er in de geslachtsregisters dus niet zozeer om ons de exacte afkomst van Jezus te geven, maar veeleer om Hem te doen uitkomen als het hoogtepunt in een door God geleide historische ontwikkeling.¹⁵

¹⁴ Uit Studiebijbel NT editie 2007, Het geslachtsregister van Jezus Christus, Mattheüs 1:1-17

¹⁵ Uit Studiebijbel NT editie 2007, Het geslachtsregister van Jezus Christus, Mattheüs 1:1-17

g) Het probleem van het lijden (13:1-5)

De gebeurtenis die hier aangehaald wordt, komt alleen in dit evangelie voor. Er is geen bron buiten de Bijbel die er iets over vertelt. Een aantal mensen kwam naar Jezus en vertelde dat Pilatus een aantal pelgrims uit Galilea had laten doden, terwijl zij in de tempel bezig waren offers te brengen. Het is niet duidelijk waarom Paulus dat had laten doen, maar waarschijnlijk was het één van de maatregelen, die Pilatus nam tegen mensen die verdacht werden van oproer tegen zijn bewind. Dit was heiligschennis, want het offerbloed werd verontreinigd en de moord vond plaats in het deel van de tempel, waar de soldaten (omdat ze heidenen waren) niet mochten komen (vgl. Hand.21:28).

Jezus gebruikt dit voorval om te spreken over het lijden. De Farizeeën vonden namelijk dat alles wat er met iemand gebeurde, het gevolg was van de zonde van die persoon (Joh.9:1-3). Deze vergeldingsleer bestond al in de tijd van Job (Job 4:7, 8:4). Jezus beantwoordt zijn vraag zelf en zegt dat het niet zo is. Iedereen moet zich bekeren, iedereen heeft evenveel schuld. Dan grijpt Jezus naar een gebeurtenis die eveneens nergens anders voorkomt. De toren van Siloam, waarschijnlijk een verdedigingstoren bij de vijver van Siloam, stortte in en er stierven 18 inwoners van Jeruzalem. Waren zij schuldiger dan de andere mensen? Nee. Jezus benadrukt ook nu weer dat bekering nodig is.

Het probleem van het lijden. Jezus zegt hier duidelijk dat we niet moeten uitgaan van een verband tussen lijden en zonde. Het kan, dat blijkt ook later in het Nieuwe Testament (1Kor.11:30), maar we moeten voorzichtig zijn met dat verband te leggen.

h) De verheerlijking op de berg (Luc.9:28-36)

Een belangrijke vraag bij de verheerlijking op de berg is waarom Mozes en Elia bij Jezus staan? Er wordt vaak gesteld dat Mozes de Wet vertegenwoordigt en Elia de profeten. Meer waarschijnlijk moeten we hen in verband brengen met de eindtijd. In Maleachi 4:4-6 (de laatste verzen van het Oude Testament) worden ze genoemd in relatie tot de Dag des Heren. Sommigen (waaronder de studiebijbel) koppelen hier de twee getuigen uit Openbaring 11:1-14 aan vast.

Er zijn een aantal overeenkomsten tussen Mozes en Elia (zie Oude Testament, hoofdstuk 6, Maleachi, punt e), maar in dit verband moet opgemerkt worden dat ze allebei door God opgenomen zijn. Van Mozes is het niet zo duidelijk, maar het feit dat men zijn graf niet gevonden heeft, roept vragen op. Over Elia hebben we het verhaal van de vurige wagen en paarden. Het lijkt alsof Jezus hier steun krijgt van de hemel.

i) ... en niet haat zijn vader en moeder en kinderen... (Luc.14:25-27)

Het principe van dit gedeelte is duidelijk. Jezus wil dat we alles op deze wereld achterlaten om Hem te volgen. Niets mag in de weg staan. Jezus moet ons volledige bestaan bepalen. Moeten we bij 'haten' denken aan het echte 'haten'? In heel het Nieuwe Testament staat 'liefhebben' centraal. Jezus zegt dat we onze naaste moeten liefhebben (Matt.22:38). Paulus schrijft dat we elkaar moeten liefhebben (Rom.12:10, 13:8-9). Het zou bijzonder vreemd zijn om vader, moeder, kinderen, ... niet te zien als onze naaste. Het elkaar liefhebben van Paulus zou dan ook een aantal mensen uitsluiten.

Ofwel spreekt Jezus zichzelf en Paulus tegen, ofwel moeten we het 'haten' van Lucas 14 niet opnemen als letterlijk 'haten'. Dat tweede is het juiste. We moeten 'haten' hier zien als

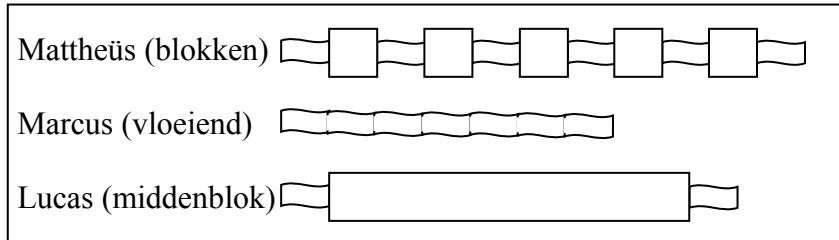
‘minder liefhebben’ of ‘achterstellen’. Jezus op de eerste plaats, de rest erachter. Alleen zo kunnen we echte discipelen van Jezus zijn.

---

5. Mattheüs – Marcus – Lucas

Om Mattheüs, Marcus en Lucas beter te begrijpen, worden deze ook wel eens als volgt in schema gezet.

Mattheüs heeft 5 toespraken (zie Mattheüs, punt e). Daartussen staan verschillende verhalen. Marcus heeft zo iets niet. Zijn evangelie wordt aaneen gerijgd door ‘terstond’ en ‘en’ (zie Marcus, punt d). Lucas heeft een groot middenblok, Jezus’ reis naar Jeruzalem (zie Lucas, punt a).

---

6. Johannes

---

a. Opbouw

Opbouw rond ‘Zoon van God’

1:1-18	Menswording van de Zoon van God
1:19-4:54	Presentatie van de Zoon van God
5:1-12:50	Tegenstand tegen de Zoon van God
13:1-17:26	Voorbereiding van de discipelen door de Zoon van God
18:1-21:25	Kruisiging en opstanding van de Zoon van God

b) Johannes

Johannes, broer van Jakobus, zoon van Zebedeüs. Hij was één van Jezus’ twaalf discipelen, namelijk ‘degene die Jezus liefhad’ (13:23; 19:26; 20:2; 21:7,20). Johannes werd, na Jezus’ hemelvaart, één van de steunpilaren van de gemeente in Jeruzalem. In Gal.2:9 lezen we dat ook Jakobus en Petrus steunpilaren waren. Johannes wordt in Handelingen drie keer vernoemd (3:1; 4:13; 8:14), samen met Petrus. De overlevering zegt dat Johannes later naar Efeze is gegaan. Nog later werd hij door de Romeinen verbannen naar Patmos (Op.1:8).

Ook over Johannes is er bij de kerkvaders geen twijfel dat hij de schrijver is van het evangelie. Mannen als Irenaeus (ongeveer 185 n.Chr.), Clemens van Alexandrië (ca.150-210) en Origenes (ca.185-254) getuigen daarover.

Men gaat er vanuit dat Johannes het laatst geschreven evangelie is. Sommigen denken dat het zelfs nog voor de verwoesting van Jeruzalem (in 70n.Chr.) geschreven is, omdat in 5:2 en 19:13 heel exacte beschrijvingen van de tempel gegeven worden. We mogen aannemen dat het tussen 60 en 90 n.Chr. geschreven is.

c) Boodschap

Zoals Mattheüs, probeert ook Johannes Jezus te laten zien als Gods Zoon.

Dit komt naar voor in zeven ‘Ik ben’-uitspraken.

- * Ik ben het brood des levens (6:35,48)
- * Ik ben het licht der wereld (8:12, 9:5)
- * Ik ben de deur (10:7,9)
- * Ik ben de goede herder (10:11,14)
- * Ik ben de opstanding en het leven (11:25)
- * Ik ben de weg, de waarheid en het leven (14:6)
- * Ik ben de ware wijnstok (15:1,5)

Dit lijkt op hoe God zich in het Oude Testament bekend maakt als ‘Ik ben, die Ik ben’. In andere teksten wordt er explicieter over Jezus’ goddelijkheid gesproken (1:1; 8:24,28,58; 13:19; 18:5,6,8).

Aan de andere kant wordt ook Jezus menselijkheid getoond – Hij is vermoeid (4:6), heeft dorst (4:7), weent (11:35) en is ontroerd (12:27).

Een andere boodschap van Johannes is de twee tegenstelling geloof of ongeloof. Daarbij aansluitend de tegenstellingen God of wereld en licht of duisternis. Overal in het evangelie zien we verwijzingen naar hoe Jezus aanvaard en verworpen wordt. Je kan zeggen dat Johannes 1:11-12 een samenvatting hiervan is. Gelukkig zijn er een aantal van de zijnen die Hem toch aangenomen hebben.

Een laatste boodschap/doel staat vermeld in Johannes 20:30-31: het opschrijven van tekenen, opdat mensen zouden geloven. Dit wordt verder uitgewerkt in punt g.

d) God of een god (Johannes 1:1)

Over Johannes 1:1 is veel te doen. Voor ons is het een aanduiding voor Jezus’ goddelijkheid. Voor de getuigen van Jehova een aanduiding dat Jezus de Zoon van God niet is. Zij vinden dat hij goddelijk is, maar niet God zelf. In onderstaande tabel een paar vertalingen van Johannes 1:1

<i>Grieks</i>	<i>kai theos en ho logos</i>
<i>Nederlands (letterlijk vertaald)</i>	<i>en God was het woord</i>
<i>Nederlands (NBG’ 51)</i>	<i>en het woord was God</i>
<i>Nieuwe Wereldvertaling (Jehova getuigen)</i>	<i>en het woord was een god</i>

De reden dat er ‘een god’ moet staan, is volgens de Jehova’s dat er geen lidwoord staat bij ‘theos’. Dat is op zich waar, want het Nieuwtestamentische Grieks kent geen onbepaalde lidwoorden. Als ergens geen lidwoord staat, kan men daar in het Nederlands een onbepaald lidwoord voor zetten. De studiebijbel zegt er het volgende over.

Soms wordt beweerd dat de afwezigheid van een lidwoord in het Grieks overeen komt of kan komen met de aanwezigheid van een onbepaald lidwoord in het Nederlands. Dit zou dan inhouden dat op de plaatsen waar in het Grieks geen lidwoord staat, we in het Nederlands met het onbepaald lidwoord ‘een’ zouden moeten vertalen. Dat is echter niet geheel juist. Er is zowel in het Grieks als in het Nederlands eenzelfde soort betekenis verbonden aan de aanwezigheid of afwezigheid van een lidwoord. En dat is dat er niets over identificatie of hoeveelheid (afgezien van meervoud misschien) bekendgemaakt wordt wanneer er geen lidwoord is. In een zin als ‘het schip is met man en muis vergaan’ is dan ook niet duidelijk

met hoeveel mannen en muizen, laat staan welke, het schip is vergaan. De meeste mensen zullen echter niet denken aan maar één man en maar één muis, zoals een onbepaald lidwoord ('met een man en een muis vergaan') zou aangeven. Bij een zinnetje als 'hij ligt op bed' zal een Nederlandstalige gewoonlijk denken aan één bed waarop die 'hij' ligt, maar het zinnetje zelf zegt niet dat er maar één bed is. Het zegt dat er 'bed' is. En dat is iets anders dan 'een bed', en ook iets anders dan 'het bed'. Met andere woorden: afwezigheid van een lidwoord in het Grieks komt overeen met afwezigheid van een lidwoord in het Nederlands. Door het toevoegen of weglaten van lidwoorden in de Nederlandse vertaling wordt de Griekse betekenis dus enigszins veranderd.¹⁶

We zien een vergelijkbaar voorbeeld in Johannes 19:21. Bij gebrek aan een Nederlandstalige Nieuwe Wereldvertaling heb ik de Engelse versie ingevoegd.

NBG '51: De overpriesters der Joden dan zeiden tot Pilatus: Schrijf niet: De Koning der Joden, maar dat Hij gezegd heeft; Ik ben de Koning der Joden.

*NWV: However, the chief priests of the Jews began to say to Pilate: "Do not write 'The King of the Jews,' but that he said, 'I am King of the Jews.'"*¹⁷

Hier staat bij de eerste keer Koning een lidwoord (Grieks: o basileus). Bij de tweede keer Koning ontbreekt het lidwoord. De NBG '51 heeft geen probleem om bij de tweede 'Koning' een lidwoord te zetten. De NWV vertaalt met 'Ik ben Koning van de Joden'. Consequenter zou zijn dat ze hier vertalen met 'Ik ben een Koning van de Joden', zoals 'het Woord was een God'.

We mogen nog iets niet vergeten. In het Grieks staat er 'God was het Woord'. Dat ligt veel dichter bij 'God' uit het gedeelte ervoor 'het Woord was bij God'. Het is vanuit het Grieks veel aannemelijker dat het hier allemaal over God gaat en niet ineens over een God. Een bijkomend argument is dat op 'en het woord was God' volgt 'alle dingen zijn door Hem geworden'. Het Woord, Jezus, is degene die de schepping in gang heeft gezet. Ook in Rom.11:36, 1Kor.8:6 en Kol.1:15-16 vinden we dit. Als we het boek Johannes verder bekijken, zien we dat het idee dat Jezus God is, nog meermaals ondersteund wordt (1:14,18; 5:18; 6:46; 10:30,38; 14:9; 15:23; 16:15; 17:11,21).

e) Jezus = God (JHWH)

In aanvulling op het voorgaande dit schema¹⁸

Christus Jezus	IS	God (JHWH)
Joh.1:3 - Door Hem zijn alle dingen geschapen; Kol.1:16,17 - alle dingen, in de Hemel en op aarde, de zichtbare en onzichtbare, zijn door Hem geschapen	Schepper	Job 33:4 - God de schepper; Jes.40:28 - God is de schepper
Op.1:17 - Ik ben de Eerste en de Laatste; Op.2:8, Op.22:13. Alpha en Omega.	Eerste en de laatste	Jes.41:4, 44:6, 48:12 - Ik ben de eerste en de laatste.
Joh.8:24, 8:58, 13:19 - Christus Jezus noemt zichzelf de "Ik Ben" (= de naam van God!)	Ik Ben	Ex.3:14 - God maakt zich bekend als de "Ik Ben" aan Mozes; Jes.43:10, Deut.32:39
2 Tim.4:1 - Christus de Rechter;	Rechter	Joel 3:12 - God zal alle volken richten (als

¹⁶ Uit: Studiebijbel NT Editie 2007, *Beknopte grammatica*, Centrum voor Bijbelonderzoek, Veenendaal. 2003, p.29-30.

¹⁷ Uit een online versie van de Nieuwe Wereldvertaling (<http://watchtower.org/bible>)

¹⁸ http://www.internetbijbelcursus.nl/basis_3.1.1.1.4_a.Johannes1.html

2 Kor.5:10 - rechterstoel van Christus		Rechter optreden); Rom.14:10 - rechterstoel Gods
Matt.2:2 - Christus de Koning; Luc.23:3, Joh.19:21 - Koning Israël (der Joden)	Koning	Jer.10:10 - de Eeuwige Koning; Jes.44:6-8 - Koning van Israël vgl.Ps.47
Joh.8:12 "Ik ben het licht der wereld" Vgl. Joh.1:7-9, Luc.2:32	Licht	Ps.27:1, Jes.60:20, 1 Joh.1:5 "God is licht, in Hem is in het geheel geen duisternis.
Joh.4:25, 26 "Ik weet dat de Messias komt, die Christus genoemd wordt; wanneer die komt zal Hij ons alles verkondigen. Jezus zeide tot haar Ik die met u spreek ben het", 1 Joh.4:14 "Heiland (=Redder) der wereld". Messias betekent "de gezalfde" (=Christus in het Grieks, Joh.1:41).	Redder (= Heiland, verlosser)	Jes.43:3 "Want Ik, de Here, ben Uw God, de Heilige Israëls, uw Verlosser ". Grondtekst (Hebreeuws) = mushiok. Dit betekent of is elders ook vertaald als "redder" (Jes.47:15), "uw redder" of "degeen die u redt" (Jes.49:26), en "verlos u" (Jer.30:10).
Joh.10:11 "Ik ben de goede Herder. De goede Herder zet zijn leven in voor de schapen". Heb.13:20 "de grote herder der schapen".	Herder	Ps.23 "De Heer is mijn herder" Jes.40:11 "Hij zal als een herder zijn kudde weiden, in zijn armen de lammeren vergaderen.."

f) Jezus' reizen

Jezus reist in dit evangelie meermaals van Galilea naar Judea/Jeruzalem. Hij komt verschillende keren (2:13, 5:1, 7:10, 12:12) in Jeruzalem. In de andere evangeliën niet. Men gaat er vanuit dat Johannes het beste de chronologie van de gebeurtenissen volgt.

Er is een groot verschil tussen Mattheüs, Marcus en Lucas aan de ene en Johannes aan de andere kant. De eerste drie beschrijven vooral wat er Galilea gebeurd is, terwijl Johannes veel meer schrijft over wat er in Judea, met name in Jeruzalem, gebeurde. Dat moet ons niet doen twijfelen aan de juistheid van wat de evangelisten hebben geschreven. We moeten het eerder bekijken als een soort puzzel. Iedere evangelist heeft een deel beschreven (over de overlappings is al geschreven), samen vormen ze een volledig verhaal.

g) Tekenen

Er worden 7 grote tekenen beschreven in Johannes.

1. Water in wijn op bruiloft te Kana (2:1-11) - 'begin van Zijn tekenen'
2. Genezing te Kapernaüm (4:46-54) - 'tweede teken'
3. Genezing van verlamde in Jeruzalem (5:1-18) - *geen speciale vermelding*
4. Spijziging van 5000 bij meer van Tiberias (6:1-15) - 'teken verricht'
5. Genezing van blinde in Jeruzalem (9:1-41) - 'zulke tekenen'
6. Opwekking van Lazarus in Bethanië (11:1-44) - 'dit teken' (12:18)
7. 153 vissen gevangen op meer Tiberias (21:1-14) - *geen speciale vermelding*

In totaal komt het woord 'teken/en' 18 keer voor in Johannes. In het licht van Joh.20:30-31 is het begrijpelijk waarom het zo vaak voorkomt.

h) Dubbel einde... maar één door Johannes geschreven

Johannes heeft een dubbel einde. Het eerste vinden we in Joh.20:30-31; het twee in 21:24-25. Het eerste einde sluit aan op 20:29, waarin het gaat over geloven zonder gezien te hebben. Het tweede einde is niet zelf door Johannes geschreven. Dat wordt duidelijk uit 'wij weten ...'.

Wie dat zijn, is een raadsel. Volgens sommigen zijn het de oudsten van Efeze, waar Johannes volgens de overlevering nog geleefd heeft. Dat is echter niet helemaal zeker (en eigenlijk niet zo belangrijk). Wat wel belangrijk is, is dat zij zeggen dat het getuigenis van Johannes (m.a.w. het evangelie) waar is.

Joh.21:24-25 is geen alleenstaand geval. Rom.16:22 is ook een vers dat door iemand anders dan Paulus geschreven is; daar is het duidelijk dat Tertius schrijft.

---

7. Handelingen

---

a) Opbouw

- 1:1-7:60 De kerk in Jeruzalem
- 8:1-9:43 De kerk in Judea en Samaria
- 10:1-28:31 De kerk in de niet-Joodse wereld

Deze opbouw is vooral interessant met Handelingen 1:8 in het achterhoofd: 'Gij zult mijn getuige zijn te Jeruzalem, in Judea en Samaria en tot het uiterste der aarde.'

Gedetailleerdere opbouw

- 1:1-26 Hemelvaart
- 2:1-47 Pinksteren
- 3:1-12:23 Optreden van de apostelen, Stefanus en Filippus – in Jeruzalem, Judea en Samaria en de niet-Joodse wereld
- 12:24-15:39 Eerste zendingsreis
- 15:40-18:22 Tweede zendingsreis
- 18:23-21:25 Derde zendingsreis
- 21:26-28:31 Paulus' gevangenschap en reis naar Rome

b) Lucas

Zie Lucas, punt b.

Een verschil in het inleidende gedeelte is dat Lucas Theofilus niet meer aanspreekt met 'hoogedele'. Dit kan zijn, omdat Theofilus ondertussen christen is geworden en Lucas hem nu kan aanspreken als een broeder. Een andere mogelijkheid is dat Theofilus zijn hoge functie niet meer heeft. Sommige zeggen ook dat, Lucas en Handelingen één geheel vormen en dat de aanspreektitel uit Lucas hier nog geldt.

c) De hoofdpersoon... Jezus Christus

Alhoewel er door Petrus, Paulus en Stefanus machtige wonderen gebeuren, moeten we ons niet blindstaren op hun daden. Lucas maakt duidelijk dat het wel Petrus, Paulus en Stefanus zijn die de wonderen verrichten, maar niet door hun eigen kracht. Het is door de kracht van Jezus. Hieronder een opsomming van wat Jezus doet in Handelingen – tenminste, de verzen waar het uitdrukkelijk bij staat.

Jezus heeft de Heilige Geest uitgestort (2:33)

Jezus heeft de lamme genezen (3:16, 4:10)

Jezus zit aan de rechterhand van God (7:55)

Jezus openbaart zich aan Saulus (9:5)

Jezus geneest Eneas (9:34)

Jezus verschijnt aan Paulus in de gevangenis in Jeruzalem (23:11)

d) Handelingen 15: het zogenaamde Apostelconvent

Handelingen 15 beschrijft een belangrijke vergadering. Paulus en Barnabas vertrekken naar Jeruzalem en ontmoeten daar Petrus, Jakobus en nog anderen. Je zou kunnen zeggen dat de grote figuren van de eerste gemeente aanwezig zijn. De reden? Met elkaar praten over heidenen die christen werden. Volgens sommigen, waaronder vooral Farizeeën, moesten heidenen zich laten besnijden. Volgens anderen, waaronder Paulus en Barnabas, was dit helemaal niet nodig.

Wat vooraf ging... In Handelingen 10 vinden we het verhaal van hoe Petrus een paar keer een visioen krijgt over een laken met daarop onreine dieren. Daarin zegt God dat Petrus van die onreine dieren moet eten. Daarna komt men Petrus vragen om mee te gaan naar Cornelius, een Romein, een heiden. Petrus doet dit en hij leert bij Cornelius een belangrijke les. Terwijl hij uitlegt wie Jezus is, komt de Heilige Geest over de heidenen. In Handelingen 11 zien we hoe Petrus, als er in Jeruzalem vragen gesteld worden over zijn verblijf bij heidenen, uitlegt wat God hem geleerd heeft. En dit wordt ook door de gemeente in Jeruzalem aanvaard.

We zijn op het Apostelconvent, in Handelingen 15, misschien een jaar of vier later. Vanuit Judea komen gelovige Joden in Antiochië, die zeggen dat heidenen zich moeten laten besnijden. De les van Petrus was niet doorgedrongen. Blijkbaar was de les in Jeruzalem zelfs vergeten, want Paulus en Barnabas reizen naar Jeruzalem (zo'n 250 kilometer van Antiochië) om het geval te bespreken. In v.5 zien we dat in de groep bekeerde Farizeeën datzelfde idee over het besnijden van gelovige heidenen bestond. In v.6 zien we dat de apostelen en oudsten erover vergaderden om 'deze aangelegenheid te overwegen'. Blijkbaar was er onder hen ook verdeeldheid. Pas toen er (v.7) veel verschil van mening ontstond, vertelde Petrus zijn les uit Handelingen 10.

Dan draagt Jakobus aan dat de gelovige heidenen om geen aanstoot te geven toch best een paar regels in het oog houden. Aan de ene kant om zich te onderscheiden van de ongelovigen (door afgoden bezoedeld, hoererij) en aan de andere kant om rekening te houden met de joodse voedselwetten (het verstikte, bloed). Een woordje uitleg¹⁹.

a) door afgoden bezoedeld: het eten van offervlees dat in de afgodentempels geofferd was. Het eten daarvan stond voor de jood gelijk aan onrein worden (Ex.34:15, Dan.1:8). Ondanks dat Jezus had gezegd dat niet het eten van iets de mens onrein maakt, maar wat uit de mens komt, bleek dit toch voor de joodse gelovigen heel moeilijk. Paulus zegt in 1Korintiërs 8 hetzelfde, maar benadrukt dat we toch moeten oppassen geen aanstoot te geven.

b) hoererij: dit spreekt voor zich. De niet-joodse gelovigen werd gevraagd zich aan de hoge joodse huwelijksmoraal te houden. Deze moraal is ook al te vinden in Genesis 2:24 en is dus niet alleen joods, maar algemeen.

c) het verstikte: het eten van vlees van dieren die door verstikking gedood zijn en waarvan het bloed nog niet is afgevoerd. Het leven zit in het bloed (volgens Gen.9:4; Lev.17:14; Deut.12:23,24).

d) bloed: dit heeft te maken met 'het verstikte' en verbiedt het eten van bloed in het algemeen.

Het gaat hier niet om een nieuwtestamentische tegenhanger van de tien geboden, maar om een viertal omgangsregels om de joodschristelijke broeders geen aanstoot te geven (vgl. Rom.14:13-23; 1 Cor.8:4-13). In de loop van de kerkgeschiedenis, toen de niet-joodse

---

¹⁹ Op basis van Studiebijbel NT Editie 2007, *Commentaar op Handelingen 15:20*. Centrum voor Bijbelonderzoek, Veenendaal.

christenen de overhand kregen, raakte het probleem van de besnijdenis steeds meer op de achtergrond.

e) 'Wij'-gedeelten

Lucas schrijft een paar stukken in Handelingen, met name tijdens de reizen van Paulus, in de 'wij'-vorm. Hieruit kunnen we afleiden dat hij die gedeelten samen met Paulus onderweg was en dus die gebeurtenissen zelf meegemaakt heeft.

12:24-15:39 Eerste zendingsreis – *hier heeft Lucas niets van meegemaakt*

15:40-18:22 Tweede zendingsreis

16:10 – de eerste keer dat Lucas in de 'wij'-vorm spreekt. Hij gaat zeker met Paulus mee tot in Filippi (16:12-16). In 16:19 is Lucas niet bij Paulus en Silas als zij opgesloten worden. En in 16:40 als Paulus en Silas uit Filippi vertrekken, gaat Lucas niet met hen mee.

18:23-21:25 Derde zendingsreis

20:5-6 – Lucas reist van Filippi naar Troas, waar hij zich bij de reisgezellen van Paulus en ook Paulus voegt. Vanaf dan reist Lucas met Paulus mee naar Jeruzalem (21:17). Op basis van Hand.27:1 kunnen we er vanuit gaan dat Lucas gewoon in Jeruzalem en later in Caesarea bij Paulus was. Lucas is ook heel de reis naar Rome bij Paulus (Hand.28:16).

Het is vrij waarschijnlijk, aangezien Lucas schijnbaar in Filippi blijft (16:12-16,40) en een paar jaar later van Filippi naar Troas reist, dat hij in Filippi is gebleven tijdens die jaren. Eusebius (ca.263-339) vermeldt dat Lucas een leidinggevende functie had in de gemeente in Filippi in de (zes) jaren tussen zijn reizen met Paulus. We hebben daar echter geen verdere informatie over.

f) De zeven reizen van Paulus

We kennen de drie zendingsreizen van Paulus en ook zijn reis in gevangenschap naar Rome. Maar... er zijn er meer.

1) Handelingen 9:23-27 geeft de indruk dat Paulus na zijn vlucht direct naar Jeruzalem vertrok. Als we daar Galaten 1:17-18 naast leggen, ontdekken we dat Paulus ook nog naar Arabië is gegaan en daarna terug naar Damascus. Die periode strekt zich uit over drie jaar. Ofwel: Paulus' eerste reis. We mogen er vanuit gaan dat Paulus in die drie jaren ook met mensen gesproken heeft over het evangelie.

2) Na zijn verblijf in Jeruzalem gaat Paulus naar Tarsus (Handelingen 9:30). Op basis van Galaten 1:21-23 mogen we concluderen dat Paulus niet alleen maar in Tarsus zat, maar rondtrok en het evangelie verkondigde. De tweede reis van Paulus.

3) De eerste zendingsreis – ongeveer van 44-48

4) De tweede zendingsreis – ongeveer van 48-52

5) De derde zendingsreis – ongeveer van 52-56

6) Reis naar Rome – ongeveer (inclusief het verblijf in Jeruzalem en Caesarea) van 56-59. Sommigen zeggen dat Paulus al in 57 of 58 aankwam in Rome.

7) Volgens een aantal bijbelwetenschappers is er nog een reis tussen twee gevangenschappen in Rome. Paulus zou dan in 61 vrijgelaten zijn en een reis gemaakt hebben naar Kreta, Efeze, Macedonië, Nicopolis, Troas, Milete/Korinte. In 63 zou hij weer in Rome gevangen gezet zijn. Er is vanuit Handelingen geen aanwijzing voor, maar ook geen aanwijzing tegen. Er staat aan het einde dat Paulus twee jaar lang mensen kon ontvangen in Rome. Wat er daarna gebeurd is, wordt niet gezegd.

Er zijn een aantal verzen in 1 en 2 Timotheüs en Titus die, met de drie zendingsreizen in het achterhoofd, vragen oproepen.

Filippenzen 2:24 – Paulus denkt, tijdens zijn gevangenschap in Rome, naar Filippi te komen

Titus 1:5 – Paulus is, voor zover wij weten, tijdens de drie zendingsreizen niet op Kreta geweest.

1 Timotheüs 1:3 – wij hebben geen weet van een reis naar (met als bestemming) Macedonië en ook niet dat Timotheüs in Efeze moest blijven

Titus 3:12 – Paulus is, voor zover wij weten, niet in Nicopolis geweest tijdens de drie reizen.

Vaak wordt ook een vers als 2 Timotheüs 4:20 aangehaald, maar ik vind de argumentatie daarbij niet zo sterk. De aangehaalde verzen werpen op zijn minst vragen op. Lucas beschrijft de zendingsreizen in detail, maar zou een verblijf op Kreta weggelaten hebben. Dat lijkt vreemd... Ik ben zelf niet helemaal overtuigd van een vierde zendingsreis, maar het zou me niet verbazen, moest die werkelijk plaatsgevonden hebben.

Gie Vleugels heeft een uitgebreide chronologie van Paulus' leven gemaakt. Deze vindt u in bijlage 2.

g) Parallellen tussen Jezus en Stefanus

	Jezus	Stefanus
tekenen en wonderen en verzet van de Joden als reactie	vb. Lc.6:6-11	Hand.6:8-9
overhand in gesprek met verschillende groepen tegenstanders	vb. Matt.22:41-46	Hand.6:9-10
valse getuigen worden opgeroepen bij 'proces'	Matt.26:59-60	Hand.6:11
valse aanklacht over het afbreken van de tempel	Mc.14:57-58	Hand.6:14
Geest geven (Jezus aan God, Stefanus aan Jezus)	Lc.23:46	Hand.7:59
vergeving vragen voor fouten van hun vijanden	Lc.23:24	Hand.7:60

h) Doop met de Heilige Geest? Ontvangen van de Heilige Geest?

In een aantal pinksterkerken spreekt men over de doop met de Heilige Geest. Je ontvangt volgens hen de Heilige Geest niet zomaar bij je bekering, maar er moet iets apart gebeuren. Dit gebeurt d.m.v. handoplegging en gebed²⁰. Onderstaande teksten zijn de enige die zoiets als een noodzaak van handoplegging en gebed lijken aan te geven.

Lc.3:16 ... antwoordde Johannes en zeide tot allen: Ik doop u met water, doch Hij komt, die sterker is dan ik, wiens schoenriem ik niet waardig ben los te maken; die zal u dopen met de Heilige Geest en met vuur.

²⁰ Dit is bij mijn weten zo. Ik sluit niet uit dat het soms op een andere manier gebeurt.

Hand.8:15 die, daar aangekomen, voor hen baden, dat zij de Heilige Geest mochten ontvangen.

Hand.19:6 En toen Paulus hun de handen oplegde, kwam de Heilige Geest over hen, en zij spraken in tongen en profeteerden.

Hieronder enkele voorbeelden van teksten waar zoiets als een handoplegging of gebed niet nodig zijn.

Hand.2:3-4 ... en er vertoonden zich aan hen tongen als van vuur, die zich verdeelden, en het zette zich op ieder van hen; en zij werden allen vervuld met de heilige Geest en begonnen met andere tongen te spreken, zoals de Geest het hun gaf uit te spreken.

Hand.2:38 Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.'

Hand.10:44 Terwijl Petrus deze woorden nog sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het woord hoorden.

De eerste twee teksten komen uit het verhaal van de pinksterdag en de tweede uit het verhaal van Cornelius. Blijkbaar werkt de Heilige Geest afhankelijk van situaties anders; misschien hebben sommige mensen gebed en handoplegging nodig, terwijl andere mensen helemaal overdonderd worden door de Geest. Sommige mensen beginnen in tongen te spreken, andere ervaren gewoon een grote vreugde.

In het Oude Testament is er eveneens geen eenduidigheid te vinden over hoe de Heilige Geest op mensen kwam. In Deut.34:9 is Jozua vervuld doordat Mozes hem de handen heeft opgelegd, maar in Num.11:25 wordt gezegd dat God zélf een deel van de Geest die op Mozes was, op de oudsten legt.

Mijn (voorlopige) conclusie is dat gebed en handoplegging (af en toe) een middel zijn om de Geest te ontvangen, maar dat de Geest zeker ook anders werkt. Nu is de vraag hoe wij de Heilige Geest ontvangen, als gebed en handoplegging geen 'must' is...

Watchman Nee vergelijkt het ontvangen van de Heilige Geest in 'Het normale christelijke leven'²¹ met de vergeving van zonden.

'Hetzelfde principe dat ten grondslag ligt aan de vergeving van zonden, ligt ook ten grondslag aan het ontvangen van de Heilige Geest. De Here is gekruisigd, daarom zijn onze zonden vergeven. De Here is verheerlijkt (verhoogd), daarom is de Heilige Geest over ons uitgestort. Is het mogelijk dat de Zoon van God Zijn bloed vergoten heeft en dat uw zonden, geliefd kind van God, niet vergeven zijn? Dat is onmogelijk. Zo is het ook niet mogelijk, dat de Zoon van God verheerlijkt is en u de Heilige Geest niet ontvangen heeft.'

Dus: - wij ontvangen vergeving van zonden, als wij geloven dat Jezus onze zonden vergeven heeft. Je moet m.a.w. niet wanhopig proberen vergeving van zonden te krijgen; je krijgt vergeving door te geloven.
- wij ontvangen de Heilige Geest, als wij geloven dat de Heilige Geest gezonden is. Je moet m.a.w. niet wanhopig proberen de Heilige Geest te ontvangen; Hij is al gegeven.

---

²¹ NEE, WATCHMAN. *Het normale christelijke leven*. Pro Mission en Stichting Literatuur Evangelisatie, Ede. p.103

Nee spreekt ook over een doop met de Heilige Geest - bij hem is dat echter het aanvaarden dat de Heilige Geest ook aan jou gegeven is. Dit staat ook in de lijn van Handelingen 2:38,39²².

---

²² De belofte waar naar verwezen wordt in dit vers, is de belofte van Handelingen 1:3,4 - de doop met de Heilige Geest.